

LINEÁRNÍ ALGEBRA

Vektor – intuitivní chápání

□ Vektor

- × uspořádaná n -tice objektů
  - $\mathbf{a} = (a_1, a_2, \dots, a_n)$
  - zpravidla čísla nebo skalární funkce
- × je definována operace sčítání a násobení číslem
- × musí tvořit vhodnou strukturu
  - např. existence neutrálního a opačného prvku

□ Dimenze vektoru

- × počet komponent v n -tici

Vektor a vektorový prostor

□ Vektorový prostor

- × množina V_n uspořádaných n -tic $(a_1, a_2, \dots, a_n)$
- × s operacemi sčítání a násobení reálným (obecně komplexním) číslem definovanými takto:
  - × $(a_1, a_2, \dots, a_n) + (b_1, b_2, \dots, b_n) = (a_1 + b_1, a_2 + b_2, \dots, a_n + b_n)$
  - × $c \cdot (a_1, a_2, \dots, a_n) = (c \cdot a_1, c \cdot a_2, \dots, c \cdot a_n)$

□ Vektor

- × prvek vektorového prostoru V_n

□ Dimenze prostoru V_n

- × dimenze vektoru n

Soustava vektorů

□ Lineární závislost vektorů

× Vektory

$$\mathbf{a}_1, \mathbf{a}_2, \dots, \mathbf{a}_k \in V_n$$

jsou lineárně závislé, existují-li taková komplexní čísla $c_1, \dots, c_k$ (z nichž alespoň jedno je různé od nuly), pro která platí:

$$\times \quad c_1 \mathbf{a}_1 + c_2 \mathbf{a}_2 + \dots + c_k \mathbf{a}_k = 0$$

lineární kombinace

□ Hodnost

× soustava vektorů $\{\mathbf{a}_1, \mathbf{a}_2, \dots, \mathbf{a}_k\}$ z V_n má hodnost h

- jestliže mezi vektory existuje h lineárně nezávislých vektorů
- ale každých $h + 1$ vektorů je již lineárně závislých

× každá soustava vektorů má $h \leq n$

× hodnost soustavy se nemění, pokud:

- zaměníme pořadí vektorů v soustavě
- provedeme jakoukoli operaci s vektory
  - která vede k lineárně závislému vektoru

Vektory ve fyzice

❑ Klasická mechanika:

× polohový vektor $\mathbf{r}(t)$

× $\mathbf{F} = m \frac{d^2 \mathbf{r}}{dt^2}$

❑ Kvantová teorie:

× Schrödingerova rovnice ($E = \frac{p^2}{2m} + V$)

× $i\hbar \frac{\partial \Psi}{\partial t} = -\frac{\hbar^2}{2m} \frac{\partial^2 \Psi}{\partial x^2} + V\Psi$

❑ Speciální teorie relativity:

× relativistická kinematika

× $v' = \frac{v-u}{1+\frac{uv}{c^2}}$ (v soustavě spojené s prvním se druhé bude pohybovat)

❑ Elektromagnetismus:

× $\operatorname{div} \mathbf{E} = \frac{\rho}{\epsilon_0}$ (intenzita pole, hustota volného náboje, permitivita)

Vektory v informatice

- Informační (Shannonova) entropie

- × $S(X) = - \sum_{x \in M} p(x) \log p(x)$
- × střední hodnota množství informace připadající na jeden symbol generovaný stochastickým zdrojem dat
- × míra informační entropie přiřazená ke každé možné datové hodnotě je záporným logaritmem pravděpodobnostní funkce dané hodnoty

Aplikovaná informatika pracuje většinou s vektory definovanými v jiných oblastech vědy a techniky

- Vektorová grafika:

- × polygon, ray-tracing

- Analýza dat:

- × časové řady, korelace, distribuce, transformace

- Kyberbezpečnost:

- × šifrování, reprezentace dat, komprese atd.

Vektorová algebra

- Algebraické (nediferenciální) operace
  - × definovány pro vektorový prostor
  - × aplikovány na vektorové pole
- Základní algebraické operace
  - × sčítání vektorů
  - × násobení skalárem
  - × skalární součin
  - × vektorový součin
  - × tenzorový součin
- Mějme soustavu lineárně nezávislých vektorů $\{\mathbf{a}, \mathbf{b}\} \in \mathbb{R}^3$ takových, že $\mathbf{a} = (a_1, a_2, a_3)$ a $\mathbf{b} = (b_1, b_2, b_3)$.

Skalární součin

□ Skalární součin

- × zobrazení, které dvojici vektorů přiřadí skalár
- × který má vztah k velikosti těchto vektorů
  - k tzv. ortogonalitě a případně k úhlu, který svírají
- × a platí určité podmínky

□ Podmínky pro skalární součin

- × $\mathbf{a} \cdot \mathbf{b} = \overline{\mathbf{b}} \cdot \mathbf{a}$
- × $(\mathbf{a} + \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c} = \mathbf{a} \cdot \mathbf{c} + \mathbf{b} \cdot \mathbf{c}$
- × $(\alpha \mathbf{a}) \cdot \mathbf{b} = \alpha(\mathbf{a} \cdot \mathbf{b})$
- × $\mathbf{a} \cdot \mathbf{a} \geq 0$
- × $\mathbf{a} \cdot \mathbf{a} = 0 \iff \mathbf{a} = 0$

□ Obecná definice

$$\mathbf{a} \cdot \mathbf{b} = \sum_{i=1}^n \overline{a_i} b_i$$

Skalární součin

- Skalární součin v trojrozměrném eukleidovském prostoru

- $$s = \mathbf{a} \cdot \mathbf{b} = \begin{cases} a_1 b_1 + a_2 b_2 + a_3 b_3 \\ |\mathbf{a}| |\mathbf{b}| \cos(\varphi) & 0 \leq \varphi \leq \pi \end{cases}$$

- Pro skalární součin v reálném prostoru platí:

- × $\mathbf{a} \cdot \mathbf{b} = \mathbf{b} \cdot \mathbf{a}$

- × $(\mathbf{a} + \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c} = \mathbf{a} \cdot \mathbf{c} + \mathbf{b} \cdot \mathbf{c}$

- × $(\alpha \mathbf{a}) \cdot \mathbf{b} = \alpha(\mathbf{a} \cdot \mathbf{b})$

- × $\mathbf{a} \cdot \mathbf{a} = |\mathbf{a}|^2$

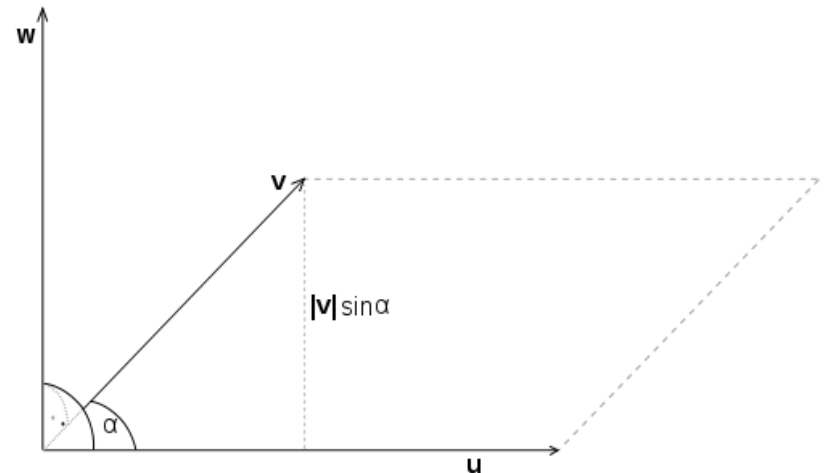
Vektorový součin

□ Vektorový součin

- × binární operace vektorů v trojrozměrném vektorovém prostoru
- × výsledkem je vektor
  - kolmý k oběma původním vektorům

□ Vektorový součin

- × definován jako vektor kolmý k vektorům $\mathbf{a}$ a $\mathbf{b}$
- × s velikostí rovnou obsahu rovnoběžníka
  - který oba vektory určují
- × $\mathbf{c} = \mathbf{a} \times \mathbf{b} = \mathbf{n} |\mathbf{a}| |\mathbf{b}| \sin \alpha$
  - $\mathbf{n}$ je jednotkový vektor k oběma kolmý

- × vektorový součin dvou lineárně závislých vektorů je nulový
  - ($\sin \alpha = 0$)

Vektorový součin

- Definice bez pomoci úhlů

- Vektor $\mathbf{c}$ nazýváme *vektorovým součinem* vektorů $\mathbf{a}, \mathbf{b}$

$$\times \quad \mathbf{c} = \left(\begin{vmatrix} a_2 & a_3 \\ b_2 & b_3 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} a_3 & a_1 \\ b_3 & b_1 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} a_1 & a_2 \\ b_1 & b_2 \end{vmatrix} \right)$$

- neboli

$$\times \quad c_1 = a_2 b_3 - a_3 b_2$$

$$\times \quad c_2 = a_3 b_1 - a_1 b_3$$

$$\times \quad c_3 = a_1 b_2 - a_2 b_1$$

Tenzorový součin

□ Tenzorový (dyadický) součin

$$\times \mathbf{A} = \mathbf{a} \otimes \mathbf{b} = \begin{pmatrix} a_1 b_1 & a_1 b_2 & a_1 b_3 \\ a_2 b_1 & a_2 b_2 & a_2 b_3 \\ a_3 b_1 & a_3 b_2 & a_3 b_3 \end{pmatrix}$$

- × má-li prostor V dimenzi m a W dimenzi n , pak $V \otimes W$ má dimenzi mn
- × obecně není komutativní
- × je distributivní a asociativní

□ Použití

- × mechanika kontinua, deformace, pevnost, pružnost
- × kvantová mechanika – stavy systémů více částic
- × relativistická fyzika – popis geometrie časoprostoru
- × geometrické objekty vyšších dimenzí
  - napří. tenzory 2. řádu popisující plochy a křivky ve 3D

Matice

- koncept k uspořádání a organizaci čísel nebo symbolů do obdélníkové struktury

$$A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} \end{pmatrix}$$

- Je-li $m = n$, je A čtvercová matice m -tého stupně
- Hodnost matice h je počet lineárně nezávislých řádků
- Hodnost matice lze zjistit pomocí
  - ✗ Gaussovy eliminace $\rightarrow$ horní trojúhelníková matice
  - ✗ determinantu matice $A \rightarrow$ Existuje subdeterminant h -tého stupně různý od nuly a každý subdeterminant stupně vyššího je roven nule

Základní operace s maticemi

- A a B jsou matice typu (m, n) a $\alpha \in \mathbb{R}$, potom
  - × $A + B = (a_{ij} + b_{ij})$
  - × $\alpha A = (\alpha a_{ij})$
- je součet matic A a B , resp. součin matice A a čísla α
- Matice A je typu (m, n) , matice B je typu (n, p)
- Potom matice C vzniklá jejich součinem bude typu (m, p) a pro její prvky platí

$$c_{ij} = a_{i1}b_{1j} + a_{i2}b_{2j} + \dots + a_{in}b_{nj}$$

$$\begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} b_{11} & b_{12} & \dots & b_{1p} \\ b_{21} & b_{22} & \dots & b_{2p} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ b_{n1} & b_{n2} & \dots & b_{np} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} c_{11} & c_{12} & \dots & c_{1p} \\ c_{21} & c_{22} & \dots & c_{2p} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ c_{m1} & c_{m2} & \dots & c_{mp} \end{pmatrix}$$

$A(\overset{\smile}{m}, n) \qquad \qquad \qquad B(\overset{\smile}{n}, p) \qquad \qquad \qquad C(\overset{\smile}{m}, p)$

Transpozice, stopa

□ Transpozice matice

$$\begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} \end{pmatrix}^T = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{21} & \dots & a_{m1} \\ a_{12} & a_{22} & \dots & a_{m2} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{1n} & a_{2n} & \dots & a_{mn} \end{pmatrix}$$

□ Stopa (Trace) čtvercové matice $A(n, n)$

✕ je číslo $\text{tr } A = a_{11} + a_{22} + \dots + a_{nn}$

Inverzní matice

- ❑ Matice A , X a E jsou čtvercové matice typu (n, n) a E je jednotková matice.
- ❑ Pokud platí rovnice

$$AX = E$$

- ❑ potom X nazýváme **inverzní maticí** k matici A a zapisujeme jako $X = A^{-1}$
- ❑ Výpočet např. pomocí Gaussovy eliminace
  - ✗ z původní matice a jednotkové matice je nejprve sestavena bloková matice typu $n \times 2n$

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 2 & 0 & 1 \\ 1 & -2 & 1 \end{pmatrix} \rightarrow \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 2 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & -2 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right)$$

- ✗ postupnými úpravami převádíme levou část matice na jednotkovou matici
- ✗ pravá část bude odpovídat inverzní matici

Determinant matice

- Determinantem matice A nazýváme číslo

$$d_A = \sum (-1)^r a_{1k_1} a_{2k_2} \cdots a_{nk_n}$$

- × kde se sčítá přes všechny permutace $k_1, k_2, \dots, k_n$ čísel $1, 2, \dots, n$ a r udává počet inverzí v permutaci

- Vlastnosti

- × Determinant se rovná nule, pokud je alespoň jeden z jeho řádků lineární kombinací ostatních.
- × Determinant mění znaménko, prohodí-li se dva řádky mezi sebou.
- × Pro výpočet determinantu používáme např. Sarrusovo pravidlo nebo Laplaceův rozvoj

Soustava lineárních rovnic

- Soustavou m lineárních rovnic o n neznámých $x_1, x_2, \dots, x_n$ nazýváme soustavu

$$\begin{array}{rcl} a_{11}x_1 + a_{12}x_2 + \dots + a_{1n}x_n & = & b_1 \\ a_{21}x_1 + a_{22}x_2 + \dots + a_{2n}x_n & = & b_2 \\ \dots\dots\dots & = & \dots \\ a_{m1}x_1 + a_{m2}x_2 + \dots + a_{mn}x_n & = & b_m \end{array}$$

× kde $a_{11}, a_{12}, \dots, a_{mn}$ a $b_1, b_2, \dots, b_m$ jsou daná reálná, resp. komplexní čísla

- Soustavu lze zapsat v maticovém tvaru jako

$$\begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_n \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} b_1 \\ b_2 \\ \vdots \\ b_n \end{pmatrix}$$

Metody řešení soustav lineárních rovnic

□ Frobeniova věta

- × Soustava lineárních rovnic je řešitelná tehdy a jen tehdy, je-li hodnota matice soustavy rovna hodnotě rozšířené matice

□ Soustava homogenních rovnic má vždy triviální řešení $\mathbf{0} = (0, 0, \dots, 0)$

□ Metody řešení

- × Eliminační metody (Gaussova eliminace)
- × Cramerovo pravidla
- × metody numerické matematiky (přímé a iterační metody)

Cramerovo pravidlo

□ Cramerovo pravidlo

- × Soustavu rovnic o n neznámých s nenulovým determinantem soustavy $d_A \neq 0$ má právě jedno řešení $x_1, \dots, x_n$, kde

$$x_i = \frac{d_{A_i}}{d_A}$$

- × kde d_{A_i} je determinant soustavy, který vznikne z d_A tak, že nahradíme i -tý sloupec vektorem pravých stran

□ Spočítejte pomocí Cramerova pravidla řešení x_1, x_2, x_3 následující soustavy

$$\begin{array}{rrrrrr} 3x_1 & + & 2x_2 & + & x_3 & = & 5 \\ 2x_1 & + & 3x_2 & + & x_3 & = & 1 \\ 2x_1 & + & x_2 & + & 3x_3 & = & 11 \end{array}$$

Cramerovo pravidlo

$$d_A = \begin{vmatrix} 3 & 2 & 1 \\ 2 & 3 & 1 \\ 2 & 1 & 3 \end{vmatrix} = 12$$

$$d_{A1} = \begin{vmatrix} 5 & 2 & 1 \\ 1 & 3 & 1 \\ 11 & 1 & 3 \end{vmatrix} = 24$$

$$x_1 = \frac{d_{A1}}{d_A} = \frac{24}{12} = 2$$

$$d_{A2} = \begin{vmatrix} 3 & 5 & 1 \\ 2 & 1 & 1 \\ 2 & 11 & 3 \end{vmatrix} = -24$$

$$x_2 = \frac{d_{A2}}{d_A} = \frac{-24}{12} = -2$$

$$d_A = \begin{vmatrix} 3 & 2 & 5 \\ 2 & 3 & 1 \\ 2 & 1 & 11 \end{vmatrix} = 36$$

$$x_3 = \frac{d_{A3}}{d_A} = \frac{36}{12} = 3$$

Numerické metody

- ❑ Existuje celá řada metod pro řešení soustav lineárních rovnic $Ax = b$
- ❑ Přímé metody
  - × Gaussova, Gaussova-Jordanova,...
- ❑ Iterační metody
  - × Jacobiova, Gaussova-Seidelova, Superrelaxační
- ❑ Metody Monte Carlo
  - × Sekvenční metoda, Metoda náhodné procházky, ...
- ❑ Speciální metody
  - × Metoda největšího spádu, Metoda sdružených gradientů, ...

Numerické metody – iterační

$$Ax = b$$

- Získáme posloupnost přibližných řešení ve tvaru $x^{i+1} = F_i(x^i, x^{i-1}, \dots, x^{i-k})$
- Řešení konverguje k přesnému řešení x , pokud

$$\lim_{i \rightarrow \infty} x^i = x$$

- Uvedeme si „pouze“ metody, kde rovnice má speciální tvar:

$$x^{i+1} = Bx^i + Cb$$

- Ukončovací podmínka iteračního procesu:

$$\|x^{i+1} - x^i\| \leq \epsilon, \text{ kde } \epsilon \in \mathbb{R} \text{ je dostatečně malé}$$

- Podmínky konvergence iteračních metod:

- × Matice A je symetrická a pozitivně definitní

$$d_{A_k} > 0 \quad k = 1, \dots, n$$

- × Matice A je diagonálně dominantní

- součet prvků v libovolném řádku matice musí být menší než prvek na diagonále:

$$\sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n |B_{ij}| \leq |B_{ii}| \quad i = 1, \dots, n$$

Jacobiova iterační metoda

- ❑ Matici soustavy A rozložíme na součet tří matic
  - × U – horní trojúhelníková matice bez diagonály
  - × L – dolní trojúhelníková matice bez diagonály
  - × D – diagonální matice
- ❑ Soustavu poté upravíme následujícím způsobem

$$\begin{aligned}(D + L + U)x &= b \\ Dx + (L + U)x &= b \\ Dx &= b - (L + U)x \\ x &= D^{-1}[b - (L + U)x]\end{aligned}$$

$$x^{i+1} = D^{-1}[b - (L + U)x^i]$$

Gaussova-Seidelova iterační metoda

- Použijeme stejný rozklad jako v případě Jacobiovy metody
  - × ale vyjádříme x^{i+1} v jiném tvaru

$$\begin{aligned}(D + L + U)x &= b \\(D + L)x + Ux &= b \\(D + L)x &= b - Ux \\x &= (D + L)^{-1}[b - Ux]\end{aligned}$$

$$x^{i+1} = (D + L)^{-1}[b - Ux^i]$$

Superrelaxační metoda

- Využívá se pro urychlení procesů, resp. konvergence iteračních metod
  - × $x^{i+1} = F(x^i)$ např. Gauss-Seidelova metoda
  - × $x^{i+1} = x^i + F(x^i) - x^i$ úprava
  - × $x^{i+1} = x^i + \Delta x_i$ $\Delta x_i = F(x^i) - x^i$
  - × místo opravy Δx^i přičteme opravu zvětšenou: $\omega \Delta x^i$
  - × $x^{i+1} = x^i + \omega \Delta x^i$
  - × $x^{i+1} = x^i + \omega [F(x^i) - x^i]$

$$x^{i+1} = (1 - \omega)x^i + \omega F(x^i)$$

- × Vhodnou volbou parametru ω lze dosáhnout rychlejší konvergence metody
  - $\omega < 1$ zpomalí konvergenci, ale zvýší stabilitu metody

Práce s vektory a maticemi v Pythonu

- ❑ Reprezentace vektorů a matic v Pythonu
  - ✗ NumPy SciPy, ...
- ❑ Demonstrace
  - ✗ vytváření vektorů, dotazovací příklady, vestavěné funkce
- ❑ Příklady(rychlé) pro násobení vektorů
  - ✗ různé součiny
- ❑ Demonstrace
  - ✗ vytváření matic, dotazovací příklady, vestavěné funkce, speciální matice a jejich generování
- ❑ Vestavěné funkce/balíky pro práci s maticemi
  - ✗ násobení, hodnost, Gauss. eliminace, ...
- ❑ Využití symbolické matematiky
  - ✗ pro práci s vektory, maticemi

Úkoly

- ❑ Vektory
  - × Vektorový součin pomocí Levi-Civita symbolu
- ❑ Determinant
  - × Laplaceův rozvoj
- ❑ Soustava rovnic
  - × Cramerovo pravidlo
- ❑ Soustava rovnic
  - × Numerická úloha (dle výběru) a porovnání, generování náhodné matice atd.

Vektorový součin – cvičení

- Napište program pro vektorový součin dvou vektorů

- × $\mathbf{a} = (a_1, a_2, a_3)$ a $\mathbf{b} = (b_1, b_2, b_3)$

- × pomocí Levi-Civitova symbolu

$$\mathbf{a} \times \mathbf{b} = \begin{vmatrix} \mathbf{e}_1 & \mathbf{e}_2 & \mathbf{e}_3 \\ a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \end{vmatrix} = \sum_{i=1}^3 \sum_{j=1}^3 \sum_{k=1}^3 \varepsilon_{ijk} \mathbf{e}_i a_j b_k$$

- × kde

$$\varepsilon_{ijk} = \begin{cases} +1 & (i, j, k) \in \{(1,2,3), (2,3,1), (3,1,2)\} \\ -1 & (i, j, k) \in \{(3,2,1), (1,3,2), (2,1,3)\} \\ 0 & i = j, j = k, i = k \end{cases}$$

- × Výsledek srovnejte s vestavěnou funkcí pro výpočet vektorového součinu dvou vektorů

Laplaceův rozvoj

- Laplaceův rozvoj pro výpočet determinantu matice
- Dle Laplaceova rozvoje lze determinant čtvercové matice A o rozměrech (N, N) získat následovně:

$$|A| = \sum_{j=1}^N (-1)^{i+j} a_{ij} M_{ij}$$
$$M_{ij} = |S_{ij}^A|$$

- × kde S_{ij}^A je submatice, která vznikne vynecháním i -tého řádku a j -tého sloupce matice A
- × M_{ij} se nazývá minor matice A a spočítá se jako determinant submatice S_{ij}^A
- × a_{ij} je prvek matice A
- × Rozvoj lze provádět přes sloupec nebo řádek

Laplaceův rozvoj – cvičení

- Pomocí Laplaceova rozvoje spočítejte determinant matice A

- Nagenerujte čtvercovou matici A o rozměrech (N, N) a pomocí Laplaceova rozvoje spočítejte determinant této matice
  - × Nagenerujte náhodnou matici celých čísel o rozměru (N, N)
  - × Zkontrolujte, zda je matice čtvercová
  - × Spočítejte determinant pomocí Laplaceova rozvoje
  - × Zkuste změnit velikost matice A v rozmezí $N \in (5, 200)$ a vykreslete časovou náročnost výpočtů
    - dejte pozor na reprezentaci čísel

Cramerovo pravidlo – cvičení

- Pomocí Cramerova pravidla vyřešte následující soustavu rovnic.

$$\begin{array}{rrcrcl} 5x_1 & - & 6x_2 & + & 4x_3 & = & 3 \\ 3x_1 & & & + & 2x_3 & = & 5 \\ 4x_1 & - & 5x_2 & + & 2x_3 & = & 1 \end{array}$$

- Cramerovo pravidlo:

$$x_i = \frac{d_{A_i}}{d_A}$$

Jacobiova metoda – cvičení

- Pomocí Jacobiovy iterační metody spočítejte následující soustavu rovnic.

$$\begin{array}{rcccccc} 6x_1 & + & 2x_2 & - & 3x_3 & = & 10 \\ x_1 & + & 4x_2 & - & 2x_3 & = & 6 \\ 3x_1 & + & 2x_2 & - & 7x_3 & = & -4 \end{array}$$

- Jacobiova metoda:

$$x^{i+1} = D^{-1}[b - (L + U)x^i]$$